

Den 14 januari : Sedan Svenska Dagbladet ²⁻ utfört en notis om att Sovjet ämnade inbjuda den svenska riksdagens ledamöter till ett besök i Ryssland, har Dagens nyheter ¹ i en artikel ledare framhållit, att ett sånt besök inte borde äga rum om ¹ inte vissa krav som framförts från svensk sida, bl. Raouls hemsändande, bleve uppfyllda. På framställning av Philipp har jag ringt till dr. Harald Nordenson, som är ordförande i Sv. Dagbladets styrelse, och beklagat den ijunna inställning, som tidningen visat betr. Raouls sak. Han förklarade att han, som var varmt intresserad för denna sak, skulle undersöka förhållandet. Sedan jag sedan omtalat det olämpliga ¹ att riksdagen ev. skulle acceptera en inbjudan till besök i Sovjet så länge något tillmötesgående betr. Raoul icke visades av ryssarna, sade han att han helt delade min uppfattning och att han skulle tala med sina f.d. riksdagskamrater därom. Synne Bellander har ringt om samma sak till riksdagsmän som hon känner.

Den 18 januari : I-dag Under dessa dagar gå Maj och jag i stark spänning inför utvecklingen. Synne Bellander och Philipp bearbetar olika riksdagsmän att verka för att den ryska inbjudningen till sovjet skall accepteras endat under förutsättning att Raoul hemsändes. Då en hel del riksdagsmän tycks vara angelägna att få resa dit, är det emellertid tvivelaktigt om man kommer att uppställa ett sånt villkor.

Den 1 februari : Besök hos Arne Lundberg tillsammans med Philipp Vi beklagade oss över att Sohlman ¹ efter sitt besök hos Semjonov

¹⁹⁵⁴ den 21 december icke lämnat något meddelande om att han ¹ ånyo besökt denne för att inhämta vad Molotov haft att säga. Lundberg sade att Sohlman antagligen velat låta någon tid gå innan han ¹ ånyo gjorde en påstötning. På fråga varför inte UD anmodat honom att göra ett nytt besök, svarade Lundberg, att man velat se vilken effekt Philipps artikel haft på de ryska myndigheterna, vilka enligt Lundbergs bestämda mening studerat både den och de artiklar i övriga tidningar som inspirerats av den. Han lovade emellertid att skicka Sohlman en instruktion att ånyo besöka Semjonov och framlägga saken samt fråga om man hade något att meddela. Lundberg ansåg att man icke borde begära svar på UNdéns framställning, då man i så fall kunde riskera ett negativt svar som innebure att ärendet från rysk sida ansåges slutbehandlat. I fråga om den ryska inbjudningen till riksdagens besök i Sovjet förklarade Lundberg att UD icke kunde påverka riksdagens ställningstagande. Partiledarna hade svarat att man skulle efterkomma inbjudningen. ehuru utan entusiasm. På fråga om UD inte borde närmare informera riksdagen om vad UD inhämtat ang. Raouls fängslande och de demarcher UD gjort, förklarade Lundberg att det vore

olämpligt att delge riksdagen hela innehållet i de noter, som Ud tillställit Sovjet, men att Undén i ett interpellations svar skulle kunna redogöra för sitt besök i Moskva och därvid förda förhandlingar ang. Raoul samt för de positiva bevis, som ~~kommit~~ ^mkommit till UD ang. Raouls vistelse i rysk fångenskap. Lundberg meddelade att han ~~att han~~ just fått underrättelse om att en finsk officer för svenska legationen i Helsingfors anmält att han under vistelse i Ljubljanka år 1945 genom fångbetjäningen fått en papperslapp, på vilken det stått Raouls namn, samt att han år 1948, då han suttit som fånge i Vladimir, sammanträffat med en tysk officer von Henkelday som talat om att han varit cellgranne med Raoul i Lefortovskaja. Den finske officeren som nyligen hemkommit från fångenskapen, trodde att ^{hans} hans frigivningsberott på att man vänt sig till Sojets president Vorosjilov med en nådeansökan för honom. Han tillrådde samma förfäings^uätt beträffande Raoul. Lundberg ombads att sätta upp ett utkast till en sådan ansökan, som man sedan kunde skicka till svenska legationen i Moskva.

Den 7 februari: Philipp har i dag varit hos Lundberg för att med honom diskutera formuleringen av det brev, som Maj skall skicka till Vorosjilov och vartill Lundberg satt upp ett utkast. I detta utkast har Philipp sedan gjort en del ändringar. Lundberg hade vid tillfället sagt att stats- utrikes- och justitieministern givit honom bemyndigande att i Raouls sak vidtaga alla åtgärder som familjen önskade.

Den 8 februari: Tidningarna meddela att Malenkov avgått, vilket enligt Philipp innebär att Krustjev kommer att slå in på en hårdare linje och politisk kurs med återgång till Stalins politik. Detta kan tyvärr förminska våra möjligheter beträffande Raoul.

Den 9 februari: Lämnade ett utskrivet exemplar av Majs brev till Arne Lundberg, som sade att formuleringen var utmärkt. D det skall gå med kurir till Sohlman i morgon för att av honom överlämnas till Semjonov.

Den 16 februari: Philipp ringde att Sohlman skickat UD en rysk översättning av Majs brev till Vorosjilov. Enligt vad Lundberg meddelat honom hade ^{S.} förklarad att han inte kunde överlämna brevet till Semjonov men att han skulle posta det i Moskva sedan detsamma återsänts dit med Majs underskrift.

Den 17 februari: Var uppe hos Lundberg tillsammans med Philipp. Då vi beklagade oss över Sohlmans vägran att överlämna brevet till Semjonov, talte han om att Sohlman nyligen försökt komma till Semjonov för att lämna ~~brevet~~ ett liknande brev från en

(forts. sid 4)

1955

3

21 februari: Philipp meddelade att Lundberg fått ett brev från Sohlman vari denne föreslog att den riksdagsdelegation, som skulle resa till Moskva och ⁱ samband med detta besök komma att sammanträffa med Vorosjilov och ~~den~~ riksdagspresidenten Volkov, därvid skulle be dem att intervensera till Raouls förmån. Sohlman hade också i sitt brev sagt att han ämnade ofta uppsöka Semjonov och påminna honom om Raouls fall. På uppmaning av Philipp som framhöll att Sohlmans förslag innebar att hänvändelsen till Vorosjilov och Volkov skjöts upp till sommaren, då besöket skulle äga rum, ringde Maj till Lundberg och tackade för uppslaget men frågade samtidigt om man inte omedelbart kunde sammankalla riksdagsdelegation och informera den om läget varefter delegaterna kunde inom några dagar telegrafiskt vända sig till Vorosjilov och Volkov med begäran om deras intervention. Hon åberopade därvid förslag i socialdemokratiska tidningar att Raoul skulle sändas hem före delegationens avresa till Moskva. Lundberg ville inte ge något omedelbart svar på detta förslag.

av hustrurna till dem som medföljt den för ett par ~~oss~~ sedan försvunna DC3:an, men att Semjonov då vägrat att taga emot brevet, varför han var övertygad att det samma också skulle bli fallit också med Maj's brev. Vid sådant förhållande fann Philipp och jag att det var bäst att brevet lämnades in till posten i Stockholm. Lundberg förklarade att det kunde gå lika bra som om Sohlman postade brevet i Moskva. I senaste fallet ansåg Philipp att ryssarna kanske kunde tro att brevet kommit in i landet på illegal väg. Sedan brevet underskrivits, skickade jag det rekommenderat och med begäran om motagningsbevis från ett postkontor i Stockholm. *{ forts sid 3*

Den 23 februari: Lundberg har meddelat Philipp att han fått ett brev från Sohlman, som däri sagt att hans besök hos Semjonov blivit uppskjutet till den 24 februari. Sohlman föreslår samtidigt att Undén skall skriva ett brev till Molotov ang. Raoul och erbjuder sig att ~~skriv~~^{utarbete} ett ryskt textförslag till detta brev.

Den 24 februari: Jag fick en påringning av en byråsekreterare Hansell, som sade sig ha ett förslag att göra oss för att hjälpa beträffande Raoul och därför önskade ett sammanträffande med mig. Sedan vi överenskommit att han skulle komma upp till mig efter lunchen, ringde jag till Philipp och bad honom komma vid samma tid. Genom kommisarien Danielse son fick Philipp reda på att Hansell varit e.o. byråsekreterare i Kommerskollegium men blivit avskedad på grund av egentligheter. På utsatt tid uppenbarade sig Hansell - en ung ganska vek typ. Han sade att han inte kände närmare till Raouls fall och ville tydligen att vi skulle sätta honom in i frågan. Han hade under sin tjänstgöring i kommerskollegium gjort en del översättningar för ett polskt importbolag, vilket ansetts olämpligt och föranlett hans avskedande (Han hade tydligen lämnat den polska firman översättningar av hemliga handlingar). Då hans ställning efter avskedet blivit prekär, hade han försökt rehabilitera sig och lyckats få ny statsanställning såsom extra tjänsteman. Han ville emellertid ytterligare rehabilitera sig och då tänkte sig ^{att} kunna utnyttja sina förbindelser med östdiplomater för ^{att} informellt söka arbeta för Raouls hemkomst.

Under en bjudning hade han kommit att sitta ^{med} Sovjets biträdande ^{militärattachén}, och denne hade någon tid efteråt bjudit honom på lunch. Från sin tjänstgöring i F.N. kände han också en v. handelsminister i Moskva. Han erbjöd sig nu att på egen bekostnad ^{resa} till Moskva och försöka intervensera hos sina förbindelser för Raouls sak. Philipp sade sig betvivla att han skulle kunna uppnå något resultat och att ^{han} ens skulle kunna

få inresetillstånd till Ryssland och föreslog att han skulle skaffa sig sådant tillstånd och därefter återkomma för fortsatta överläggningar. Han ifrågasatte att vi skulle biträde en ansökan av honom om inresetillstånd och att han skulle få återropa oss hos kommerskollegiets chef Gjöres, vilket avvisades av oss, varefter han ganska besviket avlägsnade sig. Det är möjligt att ^{han} velat utnyttja Raouls fall för att skaffa sig en chans att återfå förtroendet eller på annat sätt skaffa sig några fördelar. Det är också möjligt att han på uppdrag av den bitr. ryska militärattachéen, som enligt Danielsson sedermera meddelat är chef för det ryska spionaget i Sverige, velat inhämta vad vi kände till beträffande Raouls fångenskap.

Den 26 februari: Enligt meddelande av Lundberg till Philipp har Sohlmans besök hos Semjonov den 24 februari blivit uppskjuttet. Även andra ambassadörer, som fått tid utsatt för besök hos Semjonov, ha fått återbud. Det antas att detta står i samband med utarbetandet av noter rörande Tysklands och Österrikes ställning. För oss innebär det ett ytterligare uppskov, som ställer vårt tålamod på ett svårt prov. För Sohlman däremot är det nog skönt att sova vidare.

Den 28 februari: Lundberg ringde och talte om att Sohlman den 26 februari haft ett långt samtal med Semjonov. Denne hade talat om sin fjorton-åriga vänskap med Sohlman sedan den tid han Tjänstgjort i Stockholm. Han hade läst Philipps artikel i "Vi", som han funnit mycket måttfull. Man förstod vår inställning och skulle gärna vilja visa tillmötesgående men man kunde inte göra det omöjliga, då Raoul icke fanns i Sovjet-Unionen och aldrig funnits där. Han kände till den pressopinion, som uppstått i anledning av Philipps artikel, men ansåg den vara en inre angelägenhet. Sohlman hade framhållit att det förelåg full bevisning om att Raoul kommit i rysk fångenskap och att ytterligare vittnen härom framkommit. Lundberg ansåg att man inte skulle ge upp utan fortsätta och då i första hand pröva de uppslag som Sohlman kommit med. Han kände till flera fall där ryssarna helt förnekat all kännedom om personer, som efterfrågats, men där dessas efter en tid rätt komma tillbaka från Ryssland. Det kunde tänkas att polisen inte lämnat utrikesministeriet några upplysningar.

Om Raoul ~~eller~~ att han inte längre var i livet eller att man fortfarande av någon anledning fann det lämpligt att kvarhålla honom.

D. 5 mars: Sohlman skall som diplomatiska kårens doyen uppf

